

Az Útmutató 2006. májusi igéje:

„Mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által.” (Gal 3,26)

Pünkösöd ereje

Kiúttalanság, csüggedés, levertség, közöny. A minden mindegy állapota. Nem lép a láb, mert nem látja értelmét az indulásnak, nem szól a száj, mert nincs kivel megosztani a gondolatokat, nem mozdul a kar, mert esetleges mozdulatát lekicsinylően kigúnyolják, leblokkol a lelkesedés, mert a sokadik falon már nem jut át, megáll a tervezés, mert a merész álmokat legyőzi a kicsinyes félelem, nem indul be a változás, mert az igénytelenség és lustaság felülmúlja, nem csillog a szem, mert a tények és számok realistává teszik, nem lobog a lélek, mert nincs ereje rá. Tanítványok, akiknek üzenete van, akiknek feladata van, akik azonban félnek, bezárkóznak, terhesnek tartva a küldetést és elásva a rájuk bízott kincset visszamennek halászni. Egyházi, gyülekezeti közösségek, akik a közömbösség, feladatelhárítás, vádaskodás, konzerválás vagy beszűkülés állapotával védekeznek. Üzenet, amely nem szólal meg, és így de nagyon hiányzik a sokféle álmegoldás burjánzása közepett, feladat, amelynek gazdája festmények helyett széklábakat gyárt, és így a festmény nem születik meg.

Van, amikor a tűz kialszik. Sokszor nem is tehetünk róla. Megvan az akarat, de gyengék vagyunk megvalósításához. Terveznénk, lelkesednénk, indulnánk, de valahol mindig megakadunk. Elfogy az erő és a csüggedés, a kishitűség, a reménytelenség vesz erőt rajtunk. Tervek, vágyak, álmok, hitek, lelkesedés, dinamizmus. Szeretnénk, ha mindez a miénk lenne, de nem a miénk. Nem is megvásárolható egyik sem és még csak elő sem állítható különféle praktikákkal.

„De Tűz és Tűz, én ifjú testvéreim, Jaj a Tűzet ne hagyjátok kihalni.” (Ady Endre) – táplálni kell a tüzet, ha megvan, akkor is. A tűz emésztő tűz, minket emészt, belőlünk táplálkozik. Csak a „tűz-nélküliség” állapota emésztőbb és hidegebb. Honnan van az

utánpótlás? Ki gondoskodik róla? Miért van az, hogy az embert próbáló életutat járó ott áll a gátakon és fáradtan de lelkesen tölti a homokzsákokat, míg a lehetőségek sokaságával megáldott nem tervez és depressziótól szenved? Miért van az, hogy a nagy akarattal táplált tűz egyszer csak hirtelen kialszik, a lobogó lánggal égő semmit sem melegít, egy kicsiny szikra meg felfogat és átformál bennünk és a körülöttünk lévő világot?

„Hogy születhetik újjá, aki vén?” – Nikodémussal együtt teszi fel a kérdést Reményik Sándor. A mi kérdésünk is ez. Jézus válasza arra rávilágít, hogy a magunk okoskodása, a görcsös igyekezet, a lelkeltelenség nem jelent megoldást. A Lélek autonóm, a Lélek ajándék. Ahová megérkezik, ott hit támad, erő, dinamizmus, lelkesedés és tűz hat át és mozgat meg mindent. Ahol nincs, ott leomlanak akár a gránitkeménységűre is épített falak. „Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők.” (Zsolt) – állapíthatjuk meg a leomlott romok árnyékában, ha még tudjuk, honnan van alapunk és erőforrásunk az élethez. A Lélek

Istené, hiába akarjuk azt magunknak tudni.

„Nem a csüggedés lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőt, a szeretetet, a józanság lelkét.” (2Tim 1,7) - Nem tőlünk függ, nem mi teremtjük, de kapjuk az Istentől! Ereje van, amely táplálja a tüzet, szítja a lelkesedést vagy épp józanságot és önmérsékletet ad. Ha nincs és hiányát érzem, tudhatom, kitől kell kérnem. Ha erejét és jelenlétét tapasztalom, tudhatom, kinek kell hálát adnom érte. Mert minden élet, feladat, küldetés ott kezdődhet, hogy várom Isten Szentlelkét, általa élek és munkálkodom. És ott bukunk el mindnyájan, hogy a Lélek hiányát Istennek, erejét magunknak tulajdonítjuk.

Solymár Mónika

GYÜLEKEZETI ALKALMAK ÉS HÍREK

Istentiszteletek – Bécs 7. Lindengasse 44/a. kápolna

2006. június 04. 11.00 óra Pünkösdi istentisztelet úrvacsoraosztással

2006. szeptember 03. 11.00 óra Istentisztelet

Istentiszteleti alkalmaink kezdési időpontja de. 11 órára változott!

Lange Nacht der Kirchen – Bécs 7. Lindengasse 44/a. kápolna

2006. június 9-én (pénteken) kerül Bécsben második alkalommal megrendezésre a „templomok éjszakája” ökumenikus szervezésű rendezvénysorozat (www.langenachtderkirchen.at), amely hitéleti, lelki-spirituális, irodalmi, zenei, képzőművészeti programokon keresztül mutat be gyülekezeti közösségeket, próbálja

közelebb vinni az evangélium üzenetét a mai kor emberéhez. Gyülekezetünk 19.00-20.00 órákor mutatkozik be és szervez programot a Lindengassei templom kápolnájában. Mindenkit szeretettel hívunk erre az alkalomra!

50 éves a gyülekezet újságja

Az Ausztriai Evangélikus Egyház Magyar Lelkigondozó Szolgálat, majd az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet által kiadott újság az 50. évébe lépett. Az „Ausztriai Útitárs” ill. a „Másokért együtt” életét és

szolgálatát cikksorozatunk mutatja be, amelynek első része e számunkban olvasható. Az újság következő számának megjelenését szeptember közepére tervezzük.

Gyülekezeti honlap az Interneten

www.evang-ungarisch.at – Ezen a címen terveink szerint 2006. őszétől elérhető a gyülekezet, ahol múltról és jelenlegi életünkről, programjainkról lehet tájékozódni. Így vidéki gyülekezeti tagjaink és minden érdeklődő jobban tarthatja velünk a kapcsolatot, bekapcsolódhat

programjainkba. Különösen a Magyarországról érkezők számára (ösztöndíjasok, diákok, hosszabb-rövidebb ideig itt dolgozók) szeretnénk jobban megtalálhatók lenni az Internet segítségével is.

Grazi istentiszteletek szervezése

A bécsi gyülekezeti alkalmak rendszeres beindítása után szeretnénk Ausztria nagyobb városaiban is alkalmanként magyar nyelven istentiszteletet és gyülekezeti közösségi alkalmakat szervezni.

Grazban – a Heilandskirche osztrák evangélikus gyülekezet segítségével – két istentiszteleti alkalmat tervezünk 2006 őszén. A 2006. október 1-én 16.00 órákor és 2006. december 3-án 16.00 órákor kezdődő magyar nyelvű istentiszteletekre és az azt követő beszélgetésekre szeretettel várunk mindenkit a Graz környéki településekről is.

Cím: Heilandskirche gyülekezeti terem
8010 Graz, Kaiser-Josef-Platz 9.

Kérjük mindazokat, akik a szervezés munkájában szívesen részt vállalnának, jelezzék ezt Dr. Ludván Margit doktornőnél Grazban vagy a lelkészi hivatal telefonszámán.

Kedves Olvasó!

Hagyományainkhoz híven júniusban a mellékelt csekkel adományozásra hívjuk fel támogatóinkat. Kérjük ezúttal is gondoljon arra, hogy működési költségeink jelentős részét az Önök adományai fedezik. Megköszönve eddigi hozzájárulását, kérjük, továbbra is segítse munkánkat. (Vannak csekkek, amelyek még a Lelkigondozói Szolgálat névre szólnak, de ezek is a Gyülekezet számlájára érkeznek, takarékosági okokból a régi csekkeket is felhasználjuk.) Köszönettel:

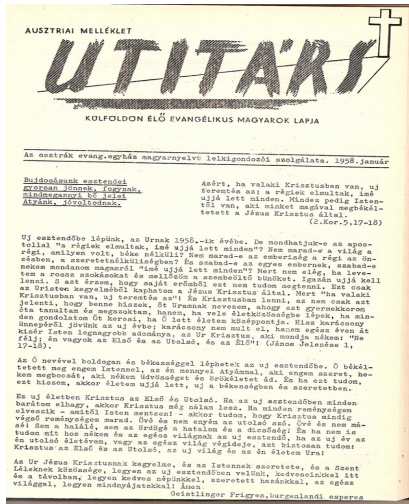
Kovács József
gyülekezeti pénztáros

Andorka Rudolf
gyülekezeti felügyelő

A „Másokért együtt“ 50 éve (I.)

Érdekes lehetőséget ad a mai olvasónak egy közösség életének, a történelmi idők jellegzetességeinek és ezek változásának nyomon követésére az újság elmúlt 50 évének áttekintése. Különösen egy olyan olvasó számára ad nem mindennapi kordokumentumot a régebbi példányok kézbe vétele, aki – koránál fogva – már bizonyos távolsággal de e kor végével még gyermekként érintkezve szemlélheti ezen időket.

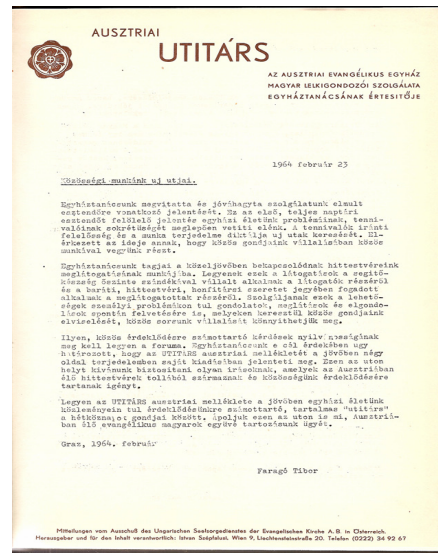
1956 őszén tömegével lépik át az osztrák határt a Magyarországról érkezők. Vannak, akik itt szeretnének letelepedni, vannak, akik átmeneti állomásként tekintik Ausztriát. A nyugati egyházak különböző szervezeteket hívnak életre a menekültek megsegítésére. Az Ausztriai Evangélikus Egyház magyarnyelvű lelkigondozó szolgálatot hív életre, a nyugatra került lelkészek és teológus hallgatók – a Lutheránus Világszövetség anyagi támogatásával – *Útitárs* címen folyóiratot indítanak. Az *Útitárs* a külföldön élő magyar evangélikusoknak szól, szerkesztője Terray László svédországi magyar lelkész, Koppenhágából a világ 34 országába kerül postázásra, az egyes országok egy mellékelt lapon kiegészítik az adott területre vonatkozó információkkal. Az *Útitárs* Ausztriai mellékletét Szépfalusi István lelkész szerkeszti, a lap az első oldalon mindig meditációt közöl, a másodikon gyülekezeti alkalmakról és programokról ad tájékoztatást.

1961 januárjától még mindig az *Útitárs* mellékleteként, ám önálló „ausztriai számként” jelenik meg az újság. Szerkezete nem változik, a kettő (ritkán négy) oldalon megjelenő újság első oldalán meditáció olvasható, utána a lelkigondozói szolgálat alkalmairól, a lelkészi hivatal híreiről tájékoztat. Kitekintéssel van a többi nyugati magyar protestáns gyülekezet munkájára is.

A kiadás költségeit csaknem teljesen a Lutheránus Világszövetség fedezi.

1963-ban egy kérdőíves felmérés segítségével keresi az újság további útirányát. A kérdések jellege – „Foglalkozzon-e a lap napi időszerű kérdésekkel? Foglaljon-e az egyház állást a lapban politikai kérdésekben? Közöljön-e a lap magyarországi egyházi híreket?” – útkeresésről tesz tanúbizonyságot. Ezt indokolja az is, hogy a Lutheránus Világszövetség támogatását 1964-től megszünteti, a továbbiakban az osztrák evangélikus egyház támogatása mellett a befolyt adományokból kell fenntartani az újságot (az évi költségek kb. 37%-át fedezték az ausztriai adományok).

Külsőleg megújulva kerül az olvasók elé az 1964. február 23-án keltezett Ausztriai *Útitárs*. Az 1964-75-ig tartó időszakban a hírek, információk és programok közlése kerül a középpontba. Meditáció egyre ritkábban van az újságban. A személyek keresése, sorsuknak nyomon követése (sokan átmeneti évek után utaztak tovább Ausztriából, és az ittmaradtak várják a róluk szóló híreket), a külföldi magyar gyülekezetekkel való kapcsolattartás kezdetben még jellemző, majd elmarad. Az új külsővel ritkán jelenik meg az újság, az 1970-es évek elején a lelkigondozói szolgálat fejlődésével ellátott körlevelek jelennek meg hírekkel, információkkal, anyakönyvi résszel, istentiszteleti renddel.

Az Ausztriai *Útitárs* még mindig a nyugateurópai *Útitárs* melléklete. Ez változik meg 1975 márciusától, amikor „Másokért együtt” címmel „formailag új lapot indít” az Ausztriai Evangélikus Egyház Magyar Lelkigondozó Szolgálat.

Solymár Mónika

Három mérföldkő

Sajtóhírek, riportok, de legfőképp a vezércikkekbe vagy kommentárokba foglalt gondolatok, vélemények értékelésében az elemzőnek feltétlenül tisztában kell lennie azzal, ki a tulajdonosa a szóban forgó lapnak. Nincs ebben semmi rendkívüli, hiszen voltaképp természetes, hogy a média a mindenkori tulajdonosai nézeteit tükrözze, érdekeit képviselje. E szabály alól nem kivétel a *Másokért Együtt* sem, amelynek fél évszázados pályafutásában több mérföldkőnek is felfogható cezúrákat észlelhet a jó megfigyelő.

A teljesség igénye nélkül, tehát anélkül, hogy a lapnak az 1956-os Forradalom utáni keletkezésének körülményeit, annak nyilvánvaló rációját részletezném, hadd idézzek föl három jelentősebb ilyen mérföldkövet a *Másokért Együtt* történetéből.

Szépfalusi István, az Ausztriai Magyar Lelkigondozó Szolgálat, valamint annak művelődési intézményének, a Bornmisza Péter Társaság jeles alapítója és több évtizedes szervezője, vezetője, a BPT korai napjairól szólva, a következőket mondta egy 1996-os interjúban: *"1976. március 26-ával Bécsi Posta címen egyesületi [BPT] újságot indítottunk. Ez a lap helyettesítette a kezdetben alkalmanként nyomtatott meghívókat, amelyeket Molnár József müncheni nyomdája díjmentesen készített számunkra. (...) Ebben a kiadványban bemutattuk előadóinkat, beszámoltunk rendezvényeinkről, recenzáltunk folyóiratokat (...). A Bornmisza Péter Társaság szervezeti súlyának az osztrák társadalomban való növelése érdekében, az 1962 óta meglévő és a társasággal mindig együttműködő, egyházjogilag elismert Ausztriai Evangélikus Egyház Magyar Lelkigondozó Szolgálatára Grazban, 1982-ben tartott évi közgyűlésén elismerte művelődési intézményének a Bornmisza Péter Társaságot. Ezzel utóbbi tagja lett az ausztriai Szövetségi Művelődési Intézmények (Bildungswerk) Munkaközösségének (...). Ezzel egyidejűleg, gazdasági megfontolásból, valamint az adminisztráció csökkentésére, megszüntettük a Bécsi Postát, és az beépült a Másokért Együtt című gyülekezeti értesítő címjegyzékébe. Külön rovatot biztosítottunk a társaságnak a megújított, új formátumú és részben tartalmilag is megváltozott egyházi lapban."* Figyelembe véve tehát Szépfalusi István hármass szerepét, mely szerint egyszerre volt az

ausztriai magyar evangélikusok lelkesze, a BPT mentora és szervező vezére, de a *Másokért Együtt* szerkesztő-mindenese is, teljesen érthetőnek és ésszerűnek tűnik föl az, hogy ez időszakban a lapban szinte szétválaszthatatlanul összefonódott az egyházi és a világi kulturális elem.

A második vízvonalat a Szépfalusi István 2000-ben bekövetkezett halála jelentette. Átmeneti, a túlélést biztosító időszaknak nevezném ezt, mely alatt Szépfalusi Wanner Márta áldozatos munkával, több segítő társa hozzájárulásával, megpróbálta betölteni a keletkezett űrt. Noha ennek eredményeként sikerült szinte varratmentesen folytatni a havi istentiszteleteket, BPT előadásokat, és továbbra is megjelentetni a lapot (nem kis tett volt ez, hiszen a lényeg az volt, ne szakadjon meg a folytonosság), 2004-ben, amikor szinte egyidejűleg új vezetőséget választott a BPT és megalakult az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet (MEGY), már észlelni lehetett a harmadik mérföldkő közeledtét.

Nos, e harmadik, legutóbbi vízvonalat, képletesen szólva, a centrifugális erő hatása jellemzi. A kérdés pedig az: hasznára vált, válik-e kis közösségünknek ez a fejlemény. Jómagam úgy gondolom, hogy az új körülmények között - István, Márta hiányában, de a megváltozott, mai működési feltételeket is figyelembe véve -, lehet hogy szükségszerűen érkezünk meg az újabb mérföldkőhöz. S noha senki sem örül a magyar közösségek "atomizációjának", s mindenki látja a vele járó veszélyt, mégis azt kell mondanom: lehet, hogy mind a MEGY-nek, mind pedig a BPT-nek pont arra volt szüksége, felbomoljon az 1982-ben megkötött csomó, hogy mindkettő kötetlenebbül és hatékonyabban munkálkodhasson feladatai teljesítésén. Ez pedig számomra nem jelent, nem jelenthet mást, mint új, a korábnál jobb partneri viszonyt, új alapokra helyezett együttműködést, egymás jobb megbecsülését közösségeink, mindannyiunk javára.

Ebben e szellemben kívánok további sikeres munkát, hosszú életet a jubileumát ünneplő *Másokért Együtt*-nek, s fejezem ki reményemet abban, hogy a BPT nemsokára induló saját folyóirata is kellőképpen látja majd el feladatát.

Kászoni Zoltán

125 éve született Bartók Béla

„1881. március 25-én születtem Nagyszentmiklóson, Torontál megyében” – így kezdte önéletrajzát Bartók Béla, a világhírű zongoraművész, zeneszerző és zenetudós, a modern zene egyik vezéralakja. – Ennek a nagy magyar zenetörténeti eseménynek az idén 125 éve.

Édesapja korai halála után édesanyja tanítónőként kereste meg a mindennapi kenyeret, s fiát zongorára tanította. Nagyszöllősre, Besztercére, Erdélybe, majd Pozsonyba került a család, ahol Bartók Erkel Ferenc fiánál, Erkel Lászlónál tanult zongorát és összhangzattant. Kamarazenei gyakorlatra tett szert és megismerkedett a zeneirodalom legnagyobb alkotásaival. A gimnáziumi tanulmányok befejeztével Dohnányi Ernő tanácsára Budapestre ment. A Zeneakadémián zongorából Thomán István tanítványa volt, s így nagymúltú tradícióba kapcsolódott be, hiszen Thomán Lisztnek, Liszt Czernynek, Czerny meg Beethovennek volt növendéke. Zeneszerzést Koessler Jánosnál végzett. Tanulmányai befejeztével maga is tanított a Zeneakadémián 1907 és 1934 között zongorát.

Magasztos eszmék hatották át és vezérelték pályája során. „Én részemről egész életemben minden téren, mindenkor és minden módon egy célt fogok szolgálni: a magyar nemzet és a magyar haza javát.” – írta édesanyjának.

Első műveire a német késő romantika (Brahms és R. Strauss), valamint a magyar nemzeti romantika (Liszt, Mosonyi, Erkel) művészete hatott (pl. *Kossuth szimfónia /1904/*). Munkatársával és barátjával, Kodály Zoltánnal együtt tehernek érezte, hogy mennyire rátelepedett az akkori magyar zenei életre a német zenekultúra; s a tömegízlést kiszolgáló dilettáns magyarnóta-kultuszt sem tudta elfogadni. Kodály példájára és buzdítására 1906-ban kezdte meg népdalgyűjtő munkáját. „Valami vágyódás az ismeretlen után, valami határozatlan megérzése annak, hogy az igazi népzene csak a parasztek közt lelhetjük fel, vezetett bennünket első tapogatózásainkban. Ezek az első kísérletek gazdag, mindaddig ismeretlen anyagot eredményeztek... Életem legboldogabb napjai azok voltak, melyeket falvakban, parasztek között töltöttem...” – Először magyar népzenei gyűjtőt, később az összehasonlítás, a kutatás kiterjesztése végett a román, szlovák, török és arab népzenevel ismerkedett meg. A magyar parasztszene átította kompozícióit. Egyes műveiben a változtatás nélküli dallamot kísérettel látta el (pl. *Magyar népdalok; 15 magyar parasztdal*); másutt hasonlókat írt vagy az anyag motívumait használta föl (pl. *Magyar képek*); vagy annak szellemében teljesen újat teremtett (pl. *kórusműveitől a Hegedűversenyen át a Divertimentoig*). De meghihlette a szlovák dalanyag, (pl. a *Gyermekeknek II.* kötete, a *Négy szlovák népdal*, a *Falun*); s román hatásra is keletkezett több műve (pl. a *Román népi táncok*, vagy a *Cantata profana*).

Szakítva a romantikus hagyományokkal, „új időknek új dalaival” jelentkezett, átlépett a megszokott dúr és moll világ keretein, megújítva ritmus-, dallam-, harmónia- és hangszínvilágát. „Mind e parasztszene tanulmányozása azért volt számomra döntő jelentőségű, mert rávezetett arra, hogyan függetleníthetem magam teljesen az eddigi dúr-moll rendszer egyedulalma alól. Mert a gyűjtés útján nyert dallamkincs túlnyomó, és éppen legértékesebb része a régi egyházi hangnemekben, vagyis a görög és bizonyos még primitívebb (pentatónikus) hangnemekben mozog, azonkívül a legváltozatosabb és legszabadabb ritmikus alakulatot és ütemváltozást mutatja úgy a rubató-, mint a tempo giusto-előadásban. Kiderült, hogy a régi, a mi műzenénkben többé nem használatos hangsorok egyáltalában nem veszítették el életképességüket. Alkalmazásuk újfajta harmonikus kombinációkat is lehetővé tett.” – írta önéletrajzában az új felfedezés zenei jelentőségéről. A népzene lelkületéből merített tapasztalatait ötvözte a műzenéből örökölt hagyományokkal: Bach polifóniájával és ellenpontjával, Beethoven motivikus munkájával, Debussy hangszínteknikájával, s a klasszikusok formavilágával (szonáta, versenymű) – megteremtve vele saját, a természet aranymetszés-törvényén alapuló erőteljes, ragyogó művészi stílusát. – „Minden művészetnek joga van ahhoz, hogy más, előző művészetekben gyökerezék, sőt, nemcsak joga van, hanem kell is gyökereznie.” – írta. Hangzástudása a funkcionális zenéből nőtt ki, tengelyrendszerének jellemzője, hogy az összhangzattani

sajátosságokat kiterjesztette a tizenkétfokúságra. *Allegro barbaro* (1911.) művében szokatlan kontrasztokat használt, a zongorát ütőhangszerként kezelte. A *kékszakállú herceg vára* c. mélylélektani, expresszív operájának kulcsát Ady *A vár fehér asszonyában* megelőlegezi: „A lelkem ódon, babonás vár, mohos, gögös és elhagyott”. Az opera – melynek szilárd bázisa a magyar népzene – valóságos értelmező szótára lehetne Bartók művészetének. „Mindennél fontosabb, hogy a zeneszerző a népzene lelkét ragadja meg, hogy az beleszívódjék természetébe és áthassa teljes létét és szemléletét. A zeneszerző számára ugyanolyan természetessé kell válnia a maga zenei nyelvének, mint amilyen az anyanyelve” – írta. Stílusa az egyetemes zenei nyelvezetet is átalakította. Műveivel vagy tevékenységével kapcsolatban számtalanszor érték támadások, melyek felzaklatták és bántották, de nem térítették le újtjáról. Zeneszerzői kiválóságának elismerése a *Fából faragott királyfi*, a *Csodálatos mandarin* c. táncjátékának bemutatójával kezdődött. – 1920 után Európa-szerte hangversenyezett, elsősorban saját szerzeményei előadásával keltett nagy feltűnést. Megbecsült, elismert, ünnepezt zongoraművész és zeneszerző lett – előbb külföldön, majd Magyarországon is. Élete során Franciaország, Svájc, Olaszország, Ausztria, Németország, Hollandia, Belgium, Anglia, Spanyolország és Portugália után eljutott az Egyesült Államokba és a Szovjetunióba is. Az ifjúság zenei nevelése érdekében a 30-as években a pedagógiai fokozatosság elvét szem előtt tartva a *Tíz könnyű zongoradarab* és a *Gyermekeknek után 44 duót* komponált hegedűre, majd *Mikrokozmosz* címmel zongoradarabok sorozatát írta, melyek újfajta hangzásvilágba vezetnek (bitonalitás, kvartakkordok, disszonanciák, kombinált ritmusok, stb.). A *Zene húros-, ütőhangszerekre és cselesztára* (1936) komponált műve mérföldkő a XX. századi zene történetében, s központi helyet foglal el Bartók életművében is. Ünnepi harmóniában olvad össze benne az architektonikus forma, a hangzási képzelet és a költői kifejezőmód. A *Divertimentóban* az emelkedettség, az átszellemültség a bohókás vidámsággal párosul. Szuggesztív, szigorú szerkesztésű *vonósnégyesei* a hídforma remekei.

Mindig megőrizte tiszta magyarságát és hirdette a népek testvérré válásának eszméjét. A fasizmus elől 1940-ben feleségével, Pásztor Dittával kivándorolt Amerikába, ahol hazája sorsáért aggódott s folyamatos honvágy emésztette. Nyomasztó megélhetési gondokkal küszködött, melyen a Columbia Egyetemen végzett népzenei munka enyhített. Megromlott egészsége is. Amerikában írta öttételes *Concertóját*. III. zongoraversenyének utolsó ütemeit és a *Brácsaverseny* már nem tudta befejezni. (E művek Bartók vázlatai alapján Serly Tibor befejezésével láttak napvilágot.) 1945-ben halt meg New Yorkban. „*Pedig én is szeretnék hazamenni, de végleg*” – írta halála előtt két hónappal.

Életében a hazatérés nem adatott meg. Hamvait 1988-ban szállították Budapestre.

Alapvetően drámai, sőt romantikus egyéniség volt, mint minden nagy művész, akiben az értelmi készség a hősiesség iránti vonzalommal párosul. Bizonyítékul szolgálnak családtagjaihoz szóló levelei; a fennmaradt archív felvételek, melyeken zongoristaként a XIX. század kifejezőeszközeinek teljes tárházát alkalmazta; s kézírataiban a lendületes írásmód, a crescendo jelek vaskosan húzott, széles villája, melyet a nyomtatott kották nem tudnak visszaadni. (Hasznára válna a mai előadóművészeknek, ha mindezeket tanulmányoznák!)

Zenéjének igazát, mélységét, erőt adó voltát Illyés Gyula így jellemezte: „... s beh különös, beh üdvös írt adsz / azzal, hogy a jaj / siralmát, ami fakadna belőlünk, / de nem fakadhat, mi helyettünk / - kik szív-némaságra születünk - / kizenged ideged húrjaival.”

Radics Éva

Illyés Gyula: Bartók /részlet/

Bánatomat sérti, ki léha vigaszt
húz a fülembé;
anyánk a halott – a búcsúzó ne
kuplé-dal zengje;
hazák vesztek el – ki meri siratni
verkli futamokkal?
Van-e remény még emberi fajunkban? –
ha ez a gond s némán küzd már az ész,
te szólalj,
szigorú, szilaj, „agresszív” nagy zenész,
hogy – mégis! – okunk van
remélni s élni!

S jogunk van
– hisz halandók s életadók vagyunk –
mindazzal szembenézni,
mit elkerülni úgysem tudhatunk.
Mert növeli, ki elfödi a bajt.
Lehetett, de már nem lehet,
hogy befogott füllel és eltakart
szemmel tartsanak, ha pusztít a förgeteg
s majd szidjanak: nem segítettetek!

Te megbecsülsz azzal, hogy fölfeded,
mi neked fölfedetett,
a jót, a rosszat, az erényt, a bűnt –
te bennünket növesztel, azzal,
hogy mint egyenlőkkel beszélsz velünk.
Ez – ez vigasztal!
Beh más beszéd ez!
Emberi, nem hamis!
A joggal erőt ad a legzordabbhoz is:
a kétségbeeséshez.

Az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet elmúlt esztendeje

2005 a gyülekezet életében az alapok megerősítésének éve volt. Presbitériumunk másfél éve állt munkába. Ekkor gyülekezetünk működésének jogi és dologi feltételei nagyon rendezetlenek voltak. Munkába állásunkkor nem volt lelkészi státusz és a capistrangassei lakás műszaki állapota nagyon leromlott volt. A Bornemisza Péter Társaság albérletbe adta a lakás két szobáját, így nem volt megoldható a lelkészi lakásrész használata.

A tisztánlátás érdekében érdemes visszatekinteni: A capistrangassei lakás bérleti jogát skandináv evangélikusok persely adományából vásárolta 1960-ban gyülekezetünk akkori vezetősége (presbitériuma). Mivel gyülekezetünk ekkor még nem volt „elismert jogi személy“ nem lehetett lakásbérlet. Ezért létrehozták a Bornemisza Péter Társaságot (BPT), mint a gyülekezet kulturális egyesületét és ennek nevében írták alá a máig is érvényes bérleti szerződést. A BPT alakuló ülésén (1960.07.19.) az egyesület akkori elnöksége (akik személyükben azonosak voltak a gyülekezet vezetőivel) a Lutheránus Világszövetség felé írásban kötelező nyilatkozatot tett, miszerint a BPT biztosítja a mindenkori magyar evangélikus lelkész szolgálati lakását (2 szoba+fürdő, stb.), a lelkészi hivatali helységet valamint összejövetelel termet a gyülekezet részére. Az idő múlásával úgy alakult, hogy a BPT vezetésében a gyülekezet tagjai egyre kevesebb szerephez jutottak. Presbitériumunk hivatalba lépésekor szembe kellett nézzünk a ténnyel, hogy a BPT elnökségének többsége vonakodik teljesíteni elődei által vállalt kötelezettségét a gyülekezettel szemben.

Végül közel másfél éves – régi barátságokat is próbára tevő - keserves huzavona után ez év március 19-én sikerült aláírnunk a lakás használatára vonatkozó megállapodást. Ennek értelmében fele-fele arányban megosztva használja a gyülekezet illetve a BPT a lakást.

Mindez tudjuk távol áll az adományozók szándékától és az észszerűségtől is, de ezt is nehezen sikerült elérnünk.

Az elmúlt időszakban elengedhetetlen felújításokba kezdtünk: központi fűtésre cseréltük az elavult robbanásveszélyes olajkályhákat, lecseréltük a majd fél évszázados konyhabútort, zuhanyzót építettünk. A lelkészi hivatal új számítógépet kapott és további sok apró csinosítást elvégeztünk a lakásban.

Hivatalba lépésünkkel még társadalmi munkában dolgozó lelkészünk többszöri nehéz tárgyalások eredményeként fél státuszt kapott az osztrák egyházfőtanácstól. Megerősítettük gyülekezetünk elfogadottságát mind az ausztriai, mind a magyar evangélikus egyházaknál. Mindketten elismerően támogatják munkánkat. Jó kapcsolatot ápolunk az ausztriai magyar testvéregyházakkal és szervezetekkel. Reméljük, hogy rövidesen a BPT-vel is helyreáll a hagyományos testvéri együttműködés.

Anyagi helyzetünkről:

Az említett elengedhetetlen beruházások meghaladták erőnket. Így hitelt vettünk fel és több területen is spórolnunk kellett, hogy elkerüljük az anyagi ellehetetlenülést. Híveink és barátaink adományai valamint sikeres pályázatok mégis biztatnak a jövőre nézve... Mint már hírt adtunk róla, sikerült elérnünk, hogy a gyülekezeti tagjaink által befizetett egyházi hozzájárulás (Kirchenbeitrag) 50%-át az Ausztriai Evangélikus Egyház átadja dologi kiadásaink támogatására.

Örülünk annak, hogy a fent említett dologi és jogi háttérrel megteremtve magyar nyelven igehirdetés, lelkigondozás és közösségépítés zajlik a gyülekezetben. Köszönjük mindazoknak, akik támogatják munkánkat! Szeretettel hívunk mindenkit alkalmainkra!

Andorka Rudolf
felügyelő

Tisztelt Olvasó!

A Másokért Együtt minden egyes eddigi számát gyülekezetünk költségvetése terhére adtuk ki. Erre természetesen a Bundeskanzleramt és az Önök köszönetre méltó támogatása nélkül nem lett volna lehetőség.

Az újságban 50% terjedelemben a Bornemisza Péter Társaság írásainak biztosítottunk helyet. Mint más ausztriai magyar szervezetnek, gyülekezetünknek is anyagi nehézségekkel kell nap mint nap megküzdenie. Presbitériumunk többször kérte a BPT elnökségét, hogy járuljon hozzá a közösen kiadott újság költségeihez. A BPT elnöksége a 2005. nov. 21.-i megbeszélésen – sajnálatunkra – kérésünket egyértelműen visszautasította. Ezt követően a 2005. december 1-i presbitériumi ülésünkön döntöttünk a Másokért Együtt további önálló megjelenítéséről. Jelenlegi gazdasági lehetőségeink évi hat megjelenést tesznek lehetővé.

Presbitériumunk örömmel fogadná, ha a BPT arányos tehervállalással ismét megjelenne újságunk lapjain. Jelenlétük az irodalmi társaságon múlik.

A gyülekezet presbitériuma

Absender: P.b.b.
 Ungarisch-Evangelische Gemeinde
 AB in Österreich
 A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15
 Gefördert aus Mitteln der
 Volksgruppenförderung.
 Erscheinungsort: Wien
 Verlagspostamt: A-1060 Wien
 Zul.Nr.: GZ 02Z031072 M

Eva-Maria BARKI Dr. RA
 1010 W i e n
 Landhausgasse 4

Medieninhaber und Herausgeber: Ungarisch-Evangelische Gemeinde A.B. in Österreich, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.
 Lelkészi hivatal telefonszáma: +43/650/58 777 12, Home page: www.evangel-ungarisch.at (A nyár folyamán készül.)
 Bankverbindung: Bank Austria Creditanstalt, A-1011 Wien, Schottengasse 6.
 BLZ 11000. Konto Nr. 0029-04191/00. IBAN: AT701100000290419100; SWIFT (BIC): BKAUATWW
 Redaktion: Géza Schubert

Pünkösdi gondolatok

„Nem hatalommal, nem erőszakkal,
 hanem az én Lelkemmel! – mondja a
 Seregek Ura.” (Zak 4,6)

Először sírsz.
 Azután átkozódsz.
 Aztán imádkozol.
 Aztán megfeszíted
 Körömszakadtig maradék-erőd.
 Akarsz, egetostromló akarattal -
 S a lehetlenség konok falán
 Zúzod véresre koponyád.
 Azután elalélsz.
 S ha újra eszmélsz, mindent újra kezdesz.
 Utoljára is tompa kábulattal,
 Szótalanul, gondolattalanul
 Mondod magadnak: mindegy, mindhiába:
 A bűn, a betegség, a nyomorúság,
 A mindennapi szörnyű szürkesség
 Tömlöcéből nincsen, nincsen menekvés!

S akkor - magától - megnyílik az ég,
 Mely nem tárult ki átokra, imára,
 Erő, akarat, kétségbeesés,
 Bűnbánat - hasztalanul ostromolták.
 Akkor megnyílik magától az ég,
 S egy pici csillag sétál szembe véled,
 S olyan közel jön, szépen mosolyogva,
 Hogy azt hiszed: a tenyeredbe hull.

Akkor - magától - szűnik a vihar,
 Akkor - magától - minden elcsitul,
 Akkor - magától - éled a remény.
 Álomfáidnak minden aranyágán
 Csak úgy magától - friss gyümölcs terem.

Ez a magától: ez a Kegyelem.
 (Reményik Sándor: Kegyelem)